

Vandrarmussla

(*Dreissena polymorpha*)

Främmande och invasiv art, beaktas därför ej i nationell eller global rödlistning.

Utseende: Skalet är spetsigt triangelformat och ”skal-bucklan” (umbo) ligger i triangeln utdragna spets. Längden är 2,5–4,0 centimeter. Skalhalvorna är v-formade med plattad översida. Inskärningen bildar en markerad ås på utsidan i hela skalets längd. Ungdjur har ett tydligt zick-zackmönster bestående av mörkare ränder på ljus botten. Mönstret blir otydligare hos vuxna djur som ofta är mörkt bruna.

Biologi: Arten förekommer i såväl sjöar som större och mindre vattendrag, kanaler och andra modifierade vattenmiljöer. Den har frisimmande (pelagiska) larver och de vuxna musslorna fäster sig med starka byssstrådar på fasta föremål. Vandrarmusslan lever ursprungligen i sjöar och floder i svarta havsområdet (kallas även det pontiska-kaspiska området) och har med sjöfarten spridits vida omkring. I Mälaren dök den upp på 1920-talet. Lokala massförekomster är ej

ovanliga. Under 1990-talet spreds arten till de stora sjösystemen i Nordamerika där den sedan dess orsakat omfattande ekologiska, såväl som ekonomiska, problem.

Utbredning: Vandrarmusslan förekommer huvudsakligen i Mälaren och Hjälmaren, samt i sjöar och vattendrag som hör till detta vattensystem (Norrström). Det finns även ett fåtal fynd från brackvatten (Stockholms skärgård) från slutet av 1930- till 1950-talet. 2012 påträffades arten i Bråvikens bräckta vatten och från 2013 skedde en explosiv ökning av arten i sjöarna Glan och Roxen i Östergötland, liksom i Motala ström och Göta kanal – där arten uppenbarligen befinner sig i snabb spridning. Vandrarmusslan finns dessutom i sjöarna Erken, Garnsviken och i Norrtäljeåns vattensystem, i Uppland.

Unga vandrarmusslor har ett tydligt zick-zackmönster bestående av mörkare ränder på ljus botten. >>

<< Vandrarmusslan har kommit till oss från Svartahavsområdet. Den fäster sig med starka byssstrådar på fasta föremål, inte sällan andra musselarter. Lokala massförekomster är ej ovanliga.

Hot/problem: Arten, som globalt är klassad som en av de mest invasiva och problematiska, utgör ett hot mot den inhemska faunan i våra vatten och är dessutom en olägenhet på de ställen där bad- och friluftsliv förekommer, då dess skal är rakknivsvassa.

HINDRA SPRIDNING

Det går att aktivt försöka hindra ytterligare spridning av vandrarmusslan i svenska vatten. Rengör och torka alltid båtar, fiskeredskap, dykar-dräkter och annan utrustning innan de flyttas till ett nytt vattenområde.

Lokalt är vandrarmusslan allmänt förekommande. Hittills har den främst påträffats i Mälarens och Hjälmarens vattensystem, samt i några sjöar i Uppland. Från 2012 har vandrarmusslan även spridit sig till Motala ström och Göta kanal i Östergötland. Fynd har också gjorts i Östersjön.

